

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИКИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ УЧРЕЖДЕНИИ(НА ПРИМЕРЕ НАПРАВЛЕНИЯ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И СПОРТИВНОЙ ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ)

**Лутфулла Нурмахматов –
преподаватель Каршинского
государственного университета,
педагогического института.**

Аннотация

Обучение - это начало потребности в совершенстве. Ясно, что наука и знания так же развиты, как и они; необходимо сделать больше для изучения и изменения его механизмов. Дистанционное обучение - один из альтернативных подходов, который можно заменить очным или традиционным обучением, и один из ключевых факторов развития высшего образования. Холмберг, ученый, описывает дистанционное образование как непрерывную связь. Это означает, что ученик и учитель разные по времени и месту. Главной особенностью дистанционного обучения он считает разделение учителя и ученика во время учебы. В статье также обсуждается важность совершенствования методов использования технологий дистанционного обучения.

Ключевые слова и понятия: гибриды, дистанционное обучение, распределенное образование, методология, совершенствование.

IMPROVING THE METHODOLOGY OF USING DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATION (ON THE EXAMPLE OF THE DIRECTION OF PRIMARY EDUCATION AND SPORTS EDUCATION)

Lutfulla Nurmahmatov
is a teacher at Karshi State University,
Pedagogical Institute

Abstract

Learning is the beginning of the need for perfection. It is clear that science and knowledge are as advanced as they are; more needs to be done to study and change its mechanisms. Distance learning is one of the alternative approaches that can be replaced by face-to-face or traditional education, and it is one of the key factors in the development of higher education. Holmberg, a scholar, describes distance education as a continuous connection. This means that the student and the teacher are different in terms of time and place. He considers the separation of teacher and student during the study to be the main feature of distance learning. The article also discusses the importance of improving the methods of using distance learning technologies.

Keywords: Hybrid, distance learning, distributed education, methodology, improvement

**OLIIY TA'LIM MUASSASASIDA MASOFAVIY TA'LIM
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASINI
TAKOMILLASHTIRISH (BOSHLANG'ICH TA'LIM VA SPORT
TARBIYAVIY ISHI YO'NALISHI MISOLIDA)**

**Lutfulla Nurmaxmatov ,
Qarshi davlart universitetinig
Pedagogika universiteti
o'qituvchisi**

Annotatsiya

O'rganish - bu mukammallikka bo'lgan ehtiyojning boshlanishi. Shunisi aniqki, ilm va bilim qanchalik rivojlangan bo'lsa; o'rganish va uning mexanizmlarini o'zgartirish uchun ko'proq ehtiyoj talab etiladi. Masofaviy o'qitish muqobil yondashuvlardan biri bo'lib, uni yuzma-yuz yoki an'anaviy ta'lim bilan almashtirish mumkin va bu oliy ta'lim rivojlanishining asosiy omillaridan biridir. Olimlardan biri Xolmberg masofaviy ta'limni uzluksiz aloqa deb ta'riflaydi. Demak, vaqt va joyga nisbatan o'quvchi va o'qituvchi bir-biridan ajralib turadi. O'qituvchi va o'quvchining o'quv vaqtida ajralib turishini masofaviy ta'limning asosiy xususiyati deb hisoblaydi. Maqolada ham masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish metodikasini takomillashtirishning ahamiyati haqida to'xtalinadi.

Kalit so'zlar: *Gibrid, sirtqi o'qish, tarqatilgan ta'lim, metodika, takomillashtirish*

KIRISH

Masofaviy o'qitish talabalar uchun an'anaviy o'qitishdan ko'ra ancha yaxshi vaziyatni ta'minlaydi, chunki ta'lim har qanday joyda istalgan vaqtda universitetdan tashqarida bo'lishi mumkin. Masofaviy ta'lim mustaqil ta'lim, o'z-o'zini boshqarish, har bir joyda o'rganish va ma'lum vaqtga bog'liq bo'lmagan ta'limdir. Bir asrdan ko'proq vaqt mobaynida oliy o'quv yurtlarida masofadan o'qitish doimiy ravishda rivojlanib bordi.

Sirtqi o'qish. Masofadan o'qitish, sirtqi o'qitishning asl shakli o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida qog'ozda yozma so'z bilan almashishni o'z ichiga oladi. Transport texnologiyalarining yaxshilanishi (ya'ni, poezdlar, yuk mashinalari, samolyotlar) pochta xizmatiga ushbu tadqiqotni tobora hayotiy usulga aylantirishda yordam berdi.

Tarqatilgan ta'lim. Elektron texnologiyalar vaqt oralig'idagi to'siqlarni

yengish uchun ko'proq masofani emas, balki ko'proq masofani bosib o'tishda yordam beradi. Tarqatilgan ta'limda ta'lim istalgan vaqtda istalgan joyda mavjud (yoki "tarqatilgan").

Gibrid sinflar.

Ushbu kurslarda masofaviy o'qitish va yuzma-yuz texnikaning aralashmasi qo'llaniladi. Masalan, biologiya darsidagi bir guruh o'quvchilar laboratoriya ishlarida yuzma-yuz uchrashishlari mumkin, ammo qolgan ko'rsatmalar televizor yoki kompyuter orqali taklif qilinishi mumkin. Talabalar bunday darslar davomida nafaqat o'qituvchi bilan (talaba-o'qituvchining o'zaro aloqasi), balki o'zaro (o'quvchi talabaning o'zaro aloqasi) muloqot qilish imkoniyatiga ham ega bo'lishadi. Masofaviy o'qitishning asosiy kamchiliklari o'qituvchilar va hamkasblar bilan to'laqonli aloqaning yo'qligidir. Kompyuterga asoslangan onlayn o'qitish tizimlarida ishlash uchun zarur bo'lgan malakalar yetishmaydi. Masofaviy o'qitishning ijobiy jihatlaridan biri deyarli barcha ishtirokchilar o'z maydonlarini kengaytirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bo'sh vaqt tejaladi. Afsuski, masofaviy ta'lim bilan bog'liq eng ko'p uchraydigan muammolar fakultet va o'qituvchilar bilan o'zaro aloqada bo'lmasligidir. Masofa sabab yordam so'rashga imkoni ham yo'q. Shuni ta'kidlash joizki, eng yuqori darajadagi ishonchga ega bo'lgan talabalar onlayn ta'lim texnologiyalaridan foydalanishda ijtimoiy o'zaro munosabatlar va turli xil ma'muriy masalalar uchun juda kam to'siqlarga duch kelishmoqda. Hozirgi vaqtda universitetlarning raqobatbardoshligini oshirish uchun masofadan o'qitish salohiyati to'liq ishga solinmagan. Ko'p o'qituvchilar hali ham an'anaviy o'qitish rejimini joriy etishni talab qilishadi. Boshqa tomondan, moddiy kompensatsiyaning etishmasligi o'qituvchilarning muammolarni ishlab chiqish vazifalaridan foydalanishga bo'lgan qiziqishini pasaytiradi. Bu, o'z navbatida, masofadan o'qitish samaradorligini pasaytiradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA.

Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning mantiqiylik, tarixiylik, izchillik va obyektivlik usullaridan keng foydalanildi. Maqolada masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish mexanizmlari yoritib o'tildi. Mazkur maqolani yoritishda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning tarixi va ma'naviy merosini o'rganishga oid bergan uslubiy ko'rsatmalari tadqiqotning nazariy-uslubiy asosi bo'lib xizmat qiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR.

Masofaviy ta'limni joriy etishdagi to'siqlar aniqlangandan so'ng, ichki to'siqlarni tahlil qilish va diqqat bilan baholash kerak. Shu sababli, hal qilinishi kerak bo'lgan birinchi ichki muammo - bu universitet salohiyatini noto'g'ri baholash. Strategik maqsadlar qo'yilayotganda, universitet ma'muriyati imkoniyatlarni baholashi kerak, ya'ni masofaviy ta'limning barcha turlari maqsadga erishishda qanday hissa qo'shayotganini ko'rish lozim.

Hatto tashqi omillarga e'tibor berilmasa ham, masofaviy ta'lim loyihasini amalga oshirish davomida universitetning bozor salohiyatini aniqlash, ta'lim xizmatlari savdosini baholash, xarajatlarni hisoblash va samaradorligini bashorat qilish zarur. Shu munosabat bilan masofadan turib o'qitish tamoyillari universitetni o'qitish va o'qitish jarayoniga turli yo'llar bilan kiritilishi mumkin. Ushbu modellarni tahlil qilish asosida biz zamonaviy ta'lim rivojlanishining ushbu bosqichida masofaviy ta'lim elementlarini an'anaviy o'qitish jarayoni bilan turli nisbatlarda birlashtirgan aralash ta'lim modelini qo'llash maqsadga muvofiq degan xulosaga keldik. Ushbu model ijtimoiy rivojlanishning hozirgi bosqichida oliy o'quv yurtlarida keng qo'llaniladi. Biroq, kunduzgi rejim deyarli butunlay masofadan o'qitish bilan almashtirilgandek. Shuning uchun masofaviy ta'lim yuqori malakali o'qituvchilar bilan, ular bilan bog'liq bo'lgan ko'nikmalarga ega bo'lgan o'qituvchilar bilan, shuningdek ushbu sohada amaliy tajribaga ega bo'lgan amaliyotchilar bilan bevosita aloqalar bilan to'ldirilishi kerak. Bu shuni ko'rsatadiki, ta'lim muassasasi masofaviy o'qitishning strategik ob'ekti va ushbu faoliyat sohasida biz nimaga erishmoqchi ekanligimizni tasavvur qiladi. Shuni ta'kidlash kerakki, masofaviy ta'limni joriy etishni ushbu faoliyat sohasiga kirish yo'lidagi korxonaning ichki xususiyatlari sifatida e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Ta'lim bozori tarkibi va raqobat - bu ta'lim muassasasining muvaffaqiyati / muvaffaqiyatsiz bo'lishiga yordam beradigan asosiy omillar, ammo uning ichki xususiyatlari va salohiyati emas. Masofaviy ta'lim takomillashtirilib va texnik yangiliklar va infratuzilma bilan qo'llab-quvvatlanayotganligi sababli, masofaviy ta'lim bozoriga muvaffaqiyatli kirish uchun yordamchi xodimlar va o'rnatilgan tuzilmalar tizimiga ega bo'lish zarur. Oliy o'quv yurtlarida texnologik infratuzilma odatda yetarlicha yuqori darajada rivojlanmagan, zarur ichki ko'nikmalar ham past. Shunga qaramay, korxona masofaviy ta'lim dasturini ishlab chiqish to'g'risida qaror qabul qilishdan oldin texnologik infratuzilmaning imkoniyatlarini, mavjudligini tahlil qilishi kerak. Texnologik infratuzilmaning barcha elementlari, shu jumladan ma'muriy qo'llab-quvvatlash va ishlab chiqarish elementlari va o'quv materiallarini taqdim etish davlat standartlariga mos kelishi kerak. Ushbu infratuzilma strategik ahamiyatga ega, chunki o'quv materiallari yuqori sifatli masofadan o'qitish ma'lumotlariga aylantirilmoqda. Ushbu nuqtai nazardan ikkita muammoli yo'nalish mavjud: o'quv materiallarini standartlarga muvofiq va tegishli shaklda yozish; tayyorlangan materialni talabalarga istalgan vaqtda o'rganish va har qanday vaziyatda o'rganilgan materiallardan foydalanish imkoniyatini beradigan shaklga aylantirishdir. Shunday qilib, kunduzgi rejimdan farqli o'laroq, masofadan o'qitish texnologik infratuzilmaning potensialini eng kuchli ta'lim tajribasini taqdim etish imkoniyati bilan amalga oshirishga imkon beradi. Masalan, on-layn rejimida bo'lgani uchun test savollari o'quv materiallari sifatida kengaytirilishi shart emas. Shuning uchun texnik resurslarni ish rejimida yangilash va saqlash bo'yicha chora-tadbirlarni yaratish zarur. Masofaviy ta'limdagi IT-tizim zaxira tizimining mavjudligi tufayli samarali bo'ladi, agar talabalar turli vaqt zonalarida o'qiyotgan bo'lsalar bu doimiy ravishda kuzatib boriladi.

Ochiq o'rganish.

Bu Britaniya Hamdo'stligi mamlakatlarida keng qo'llaniladigan masofaviy o'qitish uchun atama. Bu atama Buyuk Britaniyaning Ochiq Universitetidan kelib chiqqan. Buyuk Britaniyaning tanlangan universitetlarida o'qish imtiyoziga ega bo'lmaganlarga yordam berish uchun Ochiq Universitet 1960-yillarda yozma materiallar, televizion dasturlar va mahalliy repetitorlar kombinatsiyasi orqali mashg'ulotlarni boshladi. Ochiq universitetlar Hamdo'stlik mamlakatlariga tarqaldi va butun dunyo bo'ylab millionlab talabalarga xizmat qilmoqda.

Onlayn o'rganish.

Masofaviy o'qitish, bu erda ta'limning asosiy qismi kompyuter va internet orqali taqdim etiladi, bu onlayn ta'lim deb nomlanadi.

Elektron ta'lim.

Elektron ta'lim atamasi har qanday elektron yordam ko'rsatmalariga taalluqlidir, lekin ko'pincha kompyuter va internet orqali taqdim etiladigan ko'rsatmalar bilan bog'liq. Ta'lim olish imkoniyatlari juda ko'p: Dunyo bo'ylab kollejlari va universitetlar mavjud va har xil hunarlarni o'rgatadigan maxsus kollejlari mavjud.

Nima uchun masofadan o'qitish kerak?

Masofaviy ta'limning asosiy maqsadi joy va vaqt to'siqlarini yengib o'tishdir. O'quvchilar izolyatsiya qilingan, qishloq joylarda yashashi va ta'lim olish imkoniga ega bo'lmashligi mumkin. Boshqa o'quvchilar kollejga kirish huquqiga ega bo'lishlari mumkin, ammo kollej ushbu o'quvchi uchun zarur bo'lgan o'qishni taklif qilmasligi mumkin. Masofaviy o'qitish, talabalar shaharchasidagi jismoniy mashg'ulotlarga qatnasha olmaydiganlarga ta'lim olish imkoniyatini beradi. Bundan tashqari, o'quvchilar oila, ish va ta'limni muvozanatlashtirishga harakat qilganda, vaqt qimmatbaho tovarga aylanadi. Talabalar shaharchasiga haydash, mashinalar to'xtash joyi va belgilangan vaqtda (va ehtimol noqulay) darsda vaqt o'tkazish o'quvchining umumiy jadvaliga to'g'ri kelmasligi mumkin. Masofaviy o'qitish kurslari tobora o'quvchilarga o'z jadvalariga mos keladigan vaqtda qatnashish imkoniyatini beradi.

Masofadan o'qitish, shuningdek, o'qitish uslubidagi to'siqlarni yengib o'tishi mumkin. Ilgari faqat masofaviy o'qitishda qo'llaniladigan elektron ta'lim vositalari, o'quv yurtida ham, tashqarida ham ko'proq qo'llanilmoqda. Video, audio, faol ta'lim, simulyatsiya va elektron yutuqlardan foydalangan holda, faqat bitta o'qish uslubiga moslashmagan o'quvchilar duch keladigan muammolarni yengib o'tish mumkin. Jismoniy yoki aqliy nogironligi bo'lgan o'quvchilar talabalar shaharchasiga bormasdan darajaga erishdilar. Masofaviy o'qitish jismoniy imkoniyati cheklangan kishilarga shaxsan ularning tashrifiga to'sqinlik qiladigan yoki to'sqinlik qiladigan kishilarga ta'lim olish imkoniyatini beradi. Masofaviy ta'lim aqliy nuqsoni bo'lganlarga o'quv materiallarini o'z tezligida kuzatib borish imkoniyatini beradi. Masofaviy o'qitish talabalarga tezroq ilmiy darajaga ko'tarilishiga yordam beradi. Masofaviy o'qitish talabalarga kollejga kreditlar bilan kirish va qisqa vaqt ichida oliy ma'lumot olish imkoniyatini beradi. Bundan tashqari, xarajatlarni oldini olish yoki tejash omillari mavjud..

XULOSA

Ta'limning eng yaxshi provayderlari talabalar va ularning maslahatchilari va o'qituvchilari o'rtasidagi munosabatlar talaba faoliyati va muvaffaqiyatining asosiy jihati ekanligini tan olishadi. Sifatli onlayn dasturlar buni o'z ichiga oladi.

O'quvchining mazmuni: Kontentni ishlab chiqish va rejalashtirish o'qituvchining muhim rollaridan biridir. Ta'limni rejalashtirish jarayoni o'quvchining aloqasi va mazmuni uchun muhim rol o'ynaydi. Ushbu protsedura kurs davomiyligini davom ettirishi kerak va o'qituvchi o'quvchilarning ehtiyojlari yoki mavzularning yangilanishi asosida tarkibni muntazam ravishda yetkazishi kerak.

Ushbu turdagi aloqa va o'zaro munosabatlar o'qituvchilarning o'quv jamiyatlarini tashkil qiladi. Mutaxassislar emas, balki yaqin o'qituvchi hamkasblarni birinchi va eng muhim ma'lumot manbai deb bilishadi va texnik va pedagogik

muammolarni hal qilishda yordam beradi. Ushbu muammolar

o'qituvchilar bir-biri bilan aloqa qilmasa ko'proq bo'ladi. Natijada, boshqa o'qituvchilarni qo'llab-quvvatlaydigan o'qituvchilar guruhi bo'lishi kerak. —

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Masofali ukitish nazariyasi va amaliyoti. monografiya / A. A. Abdukadirov, A. X. Pardaev; red. M. Sodikova. - T. : Uzbekiston respublikasi fanlar Akademiyasi "FAN" nashriyoti, 2009. - 145 b.
2. Aripov M.M. va boshqalar. Informatika, informasion texnologiyalar, 2-qism.- Toshkent, «TDTU», 2003, 430b.
3. Andreyev A. A. Vvedenie v distansionnoe obuchenie. Uchebno-metodicheskoe posobie. — M.: VU, 1997 g.
4. Axayan A.A. Virtualniy pedagogicheskiy vuz. Teoriya stanovleniya. - SPb.: Izd vo "Korifey", 2001. - 170 s.
5. . Basovskaya N.I. Mojet li leksiya bit neproblemnoy?: Pedagogicheskoe esse. — M.: RGGU, 2006 g. 11. Distansionnoe obuchenie v kataloge ssilok Open Directory Project (dmoz).
6. 12. Dostoinstva i nedostatki distansionnogo obucheniya // "Obrazovanie: put k uspexu". - Ufa., 2010.
7. Zaychenko T.P. Osnovi distansionnogo obucheniya: Teoretiko-prakticheskiy bazis: Uchebnoe posobie. - SPb.: Izd-vo RGPU im. A.I. Gersena, 2004. - 167 s.
8. Zaychenko T.P. Invariantnaya organizasionno-didakticheskaya sistema distansionnogo obucheniya: Monografiya. - SPb.: Izd-vo "Asterion", 2004. — 188
9. Ziyomuxamedov B., Tojiev M. Pedagogik texnologiya-zamonaviy o'zbek modeli. /"Lider Press", Toshkent-2009y.
10. . Internet, internet va axborot himoyasi/ <http://www.freenet.uz>. Mualliflar: Hasanov P./. Isaev R. va boshqalar. Toshkent-2000. 17